

BRIDGE TO MULTICULTURAL LEARNING AND CREATING (MOST KA MULTIKULTURNOM UČENJU I STVARANJU)

Višegeneracijski program učenja

Izrada korisnih predmeta od otpadnih materijala

Sadržaj

1. Cilj višegeneracijskog programa učenja – Korisni predmeti od otpadnih materijala	3
2.2. Očekivani učinak na seniore mentore	3
2.3. Očekivani učinak na djecu predškolske dobi	3
2.4. Opseg aktivnosti	4
3. VIŠEGENERACIJSKE AKTIVNOSTI	5
3.1. Višegeneracijska aktivnost – Didaktička ploča 6u1 - DIDA	5
3.1.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti	5
3.1.2. Opis izrade	5
3.1.3. Proizvodi i materijali potrebni za proizvodnju	13
3.2. Višegeneracijska aktivnost - Prenamijena plastične ambalaže u šareni tabure	22
3.2.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti	22
3.2.2. Opis izrade	22
3.2.3. Products and materials needed for manufacturing	23
Plastične ploče s kvadratnom mrežom (kvadrati od 2-3 cm)	24
3.3. Višegeneracijska djelatnost - Kućice za ptice i hranilice za ptice, hotel za solitarne pčele	26
3.3.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti	26
3.3.2. Opis izrade	30
3.3.3. Proizvodi i materijali potrebni za izradu	33
3.4. Višegeneracijska aktivnost - Ginjol lutka	38
3.4.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti	38
3.4.2. Opis izrade	38
3.4.4. Proizvodi i materijali potrebni za izradu	44
3.5. Višegeneracijska aktivnost - Likovi od rola toaletnog papira	48
3.5.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti	48
3.5.2. Opis izrade	48
3.5.3. Proizvodi i materijali potrebni za izradu	50

Uvod

Ovaj program predstavlja višegeneracijske aktivnosti za osobe starije životne dobi i djecu predškolskog uzrasta. Program je nastao tijekom Erasmus+ projekta „Bridge to multicultural learning and creating“ (Most do multikulturalnog učenja i stvaranja). Jedna od čestih tema višegeneracijskih aktivnosti opisanih u programu su korisni predmeti od otpadnih materijala. Cilj ovog višegeneracijskog programa učenja je razviti i održati manuelne i mentalne vještine starijih osoba i djece.

Glavna ciljna skupina programa su seniori mentori. Program nastoji dati starijim osobama mogućnost aktivnog starenja kroz mentorstvo u višegeneracijskim aktivnostima. Kroz mentorstvo u programu, starije osobe mogu prenijeti svoja znanja i vještine na najmlađe generacije – djecu predškolske dobi. Ovaj program također omogućuje starijim osobama da uče o didaktici i koriste svoje manuelne vještine tijekom izrade didaktičkih predmeta. Tradicionalni didaktički predmeti koje su seniori koristili u djetinjstvu prilagođeni su suvremenom djetetu prenošenjem njihovih znanja, vještina i vrijednosti na djecu predškolske dobi.

Program treba provoditi u suradnji seniora mentora, odgojitelja i djelatnika u obrazovanju odraslih. Nadalje, ovaj program razvija i jača znanja, vještine i kompetencije pružatelja obrazovanja odraslih, odgojitelja i seniora mentora – to se može postići transnacionalnim stručnim i vršnjačkim učenjem, razmjenom ideja, praksi i metoda.

Ovaj višegeneracijski program učenja sastoji se od pet aktivnosti koje su razvili projektni partneri iz različitih zemalja:

1. Didaktička ploča 6u1 - DIDA- razvijen od strane partnera iz Slovenije
(*Ljudska univerza Jesenice*)
2. Prenamjena plastične ambalaže u šareni tabure – razvijen od strane partnera iz Cipra
(*LCEducational LTD*)
3. Kućica i hranilica za ptice i hotel za solitarne pčele – razvijen od strane partnera iz Hrvatske
(*Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Dječji vrtić Tratinčica*)
4. Ginjol dječja lutka – razvijen od strane partnera iz Slovenije (*Zasavska ljudska univerza i Vrtec Trbovlje*)

5. Likovi izrađeni rola toaletnog papira – razvijeni od strane partnera iz Estonije
(*Mittetulundusuuring Vitatiim*)

1. Cilj višegeneracijskog programa učenja – Korisni predmeti od otpadnih materijala

Cilj ovog višegeneracijskog programa učenja je razviti manualne, mentalne i socijalne vještine djece i starijih osoba te poboljšati višegeneracijsku komunikaciju. Kroz različite multigeneracijske aktivnosti učenja djeca razvijaju svijest o prenamjeni pronađenih predmeta, te uče kako koristiti otpadne materijale na praktičan način. Ove aktivnosti daju starijim osobama mogućnost da svoja znanja i iskustva podijele s mlađim naraštajima. Na taj način djeca usavršavaju svoje vještine rada u timu, rješavanje problema, jačaju kreativnost i kritičko mišljenje, dok istovremeno čuvaju svoju kulturnu baštinu i razvijaju interes za okoliš i njegovo očuvanje.

2.2. Očekivani učinak na seniore mentore

U ovom programu starije osobe:

- su motivirane za sudjelovanje u višegeneracijskim aktivnostima.
- su sposobne prezentirati vlastitu baštinu i kulturu, a ujedno i upoznati kulturnu baštinu drugih.
- dobivaju mogućnost učenja o didaktici i dječjem razvoju, vještinama i sposobnostima.
- s djecom razgovaraju o ekološkoj svijesti i dijele svoja znanja o prirodi.
- razgovaraju o tradicionalnim vrijednostima iz prošlosti.
- razvijaju interes za izradu stvari od različitih otpadnih materijala, kao i za rukotvorine općenito.
- razvijaju vlastite komunikacijske vještine i osviještavaju važnost pomaganja djeci da razviju pozitivan stav prema izradi predmeta.

2.3. Očekivan učinak na djecu predškolske dobi

Tijekom praktične provedbe ovog programa djeca će:

- steći važne međugeneracijske komunikacijske vještine koje promiču pozitivne odnose sa starijim osobama.
- usvojiti vještine timskog rada, suradnje i uzajamnog poštovanja.
- razviti kognitivne vještine, vještine rješavanja problema, kao i vještine logičnog i kritičkog zaključivanja.
- osnažiti svoje matematičke vještine.
- steći manualne vještine i preciznost u radu.
- razviti vizualnu percepciju i oštro zapažanje; poboljšati koordinaciju oko-ruka.
- razviti kreativnost i maštu.
- razviti pozitivan stav prema ponovnoj upotrebi različitih materijala i proizvedenih predmeta.
- steći znanja o prirodi, recikliranju, održivosti i lokalnom okruženju.
- steći znanja o empatiji, tradicionalnim vrijednostima, kulturnoj baštini i povijesti.

2.4. Opseg aktivnosti

Svaka višegeneracijska aktivnost opisana u ovom programu može se realizirati tijekom 10 sati, koji se mogu podijeliti u 5 radionica. Predlažemo 5 radionica u trajanju od 2 sata.

3. VIŠEGENERACIJSKE AKTIVNOSTI

3.1. Višegeneracijska aktivnost – Didaktička ploča 6u1 - DIDA



3.1.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti

Cilj aktivnosti je jačanje psihičkog i tjelesnog razvoja djece. Želimo osnažiti vještine djece predškolske dobi u najstarijoj vrtićkoj dobnoj skupini (4-6 godina), poput vezanja vezica za cipele, učenja brojeva, upoznavanja različitih zemalja, uočavanja razlika i sličnosti, samostalnog odijevanja...

Drugi cilj aktivnosti je dati starijima priliku da mlađe generacije pouče igrama iz djetinjstva. Dok su bili djeca, stariji su većinu igara izmislili sami, a sami su izrađivali i igračke. Prenosjenjem znanja će kod djece povećati svijest o važnosti samostalne izrade igračaka te tako jačati njihovu privrženost i zahvalnost. Prenoseći vještine igara iz njihova djetinjstva, brinemo i o očuvanju kulturne baštine i oživljavanju starih igara koje promiču važne vrijednosti kod djece.

3.1.2. Opis izrade

Didaktička ploča namijenjena je promicanju tjelesnog i psihičkog razvoja djece predškolske dobi od 4 do 6 godina. Osnova didaktičke ploče je drvena ploča debljine 2 cm dimenzija 0,5 m x 0,5 m. Drvenu se dasku ukrašava pamučnim materijalom s apliciranim dječjim motivima (za to se

koristi stara dječja posteljina, krpa...). Kako bi didaktička ploča imala bolji izgled i mogla se praktično koristiti potrebne su nam i stare traperice koje ukrašavaju donju trećinu ploče.

Gornje dvije trećine ploče naizgled su podijeljene u 6 polja. Svako polje namijenjeno je jednoj vježbi odnosno zadatku koji dijete treba izvršiti. Ovim zadacima potičemo razvoj vještina kod djece, na primjer vezivanje vezica, prepoznavanje i imenovanje različitih boja i geometrijskih oblika, rezanje škarama, brojanje...

Didaktička ploča se sastoji od šest elemenata koji se sastoje od slijedećih zadataka:

- oblikovanje uzorka koji se nalazi na kartici, te kopiranje uzorka uz pomoć elastičnih gumica za domaćinstvo.
- vezanje vezice za cipele.
- kreiranje uzorka s kartice uz pomoć plastičnih čepova u istom slijedu boja.
- otkapčanje / zakapčanje patentnog zatvarača bez pomoći drugih.
- u dva pokušaja pronaći ključ koji otključava lijevu/desnu bravu.
- pomicati kazaljku na satu uz pomoć predloška, na primjer dužu kazaljku na broj 4 i kraću na 9; umjesto brojeva možgu se koristiti karte različitih zemalja.

Cilj višegeneracijske aktivnosti je uključiti djecu u proces izrade didaktičke igre. Aktivnost se provodi tijekom 10 sati (5 radionica po 2 školska sata). Djecu u skupini dijeli se u manje grupe i te ih se uključuje u izradu didaktičke ploče.

Ploča se u osnovi može podijeliti na 6 dijelova, tako da se svaki element izrađuje na svom komadu drva, koji se kasnije može spojiti u slagalicu. Tome se prilagođava proces ukrašavanja ploče. Prije radionica odgojiteljica može potaknuti djecu na sudjelovanje u prikupljanju materijala (npr. čepova, starih vezica za cipele, starih patentnih zatvarača...). Na taj način kod djece jačamo važnost ponovne uporabe već korištenih predmeta.

Na prvoj radionici seniori mentori djeci pokazuju već izrađenu didaktičku ploču i govore im da će takvu ploču napraviti sami. Na ovoj radionici djeca upoznaju materijale koje će koristiti. Mentori provjeravaju poznaju li djeca boje i oblike. Tijekom prve radionice izrađuju se kartice. Za igru su nam potrebna tri različita špila kartica.

Karte za čepove u boji (10x), kartice za uzorke koje se oblikuju gumicama (10x) i kartice za ostale zadatke didaktičke ploče (12x).

Za izradu karata je potrebno:

- kopirati 32 kartice (A4 format - tvrdi papir) prema dimenzijama polja 5,75 X 7,22 cm.
- ljepilo.
- škare.
- uređaj za plastifikaciju (plastifikator) i prozirni plastifikacijski papir.

U slučaju da se formira didaktička ploča podijeljena na 6 manjih dijelova, koji se mogu povezati u slagalicu, druga radionica najprije počinje, učenjem o sigurnom rukovanju ručnom pilom pri čemu mentori uče djecu. Nakon toga se crtaju i izrezuju polja na ploči. Seniori mentori i odgajatelji potiču djecu na korištenje ručne pile. Piljenje se treba odvijati pod nadzorom starijih osoba i odgajatelja. Nakon piljenja, djeca trebaju polirati drvene dijelove finim brusnim papirom.

Na drugoj radionici djeca uz podršku mentora ukrašavaju drvenu ploču.

Najprije na tekstilu (s dječjim motivima) nacrtaju uzorak drvenih ploča – cca. 0,6 X 0,6m. Zatim materijal izrezuju škarama i lijepe na ploču uz pomoć pištolja za vruće ljepljenje (u početku ukrašavaju samo prednju stranu ploče).

Na ovoj radionici djeca izrezuju traperice te ukrašavaju donju trećinu ploče. U slučaju da su traperice preuske, potrebno ih je prerezati od iza po sredini tako da se dobije na širini.

Traperice se pričvršćuju na ploču pomoću pištolja za vruće ljepljenje. Uz pomoć bušilice je potrebno napraviti jednu rupu u desnom i dvije rupe u lijevom džepu na hlačama.

Na ovoj radionici djeca trebaju nanizati kartice koje su izradili na prethodnoj radionici na špagu (staru čipku ili neku sličnu vrpcu). Kroz otvor u lijevom džepu treba provući špagu s karticama s motivima koji se oblikuju gubicama i kartice za ostale zadatke didaktičke ploče. Kroz otvor u desnom džepu umećemo kartice za čepove u boji.



Nakon toga djeca ukrašavaju stražnju stranu drvene ploče - bijelim tekstilom uz pomoć pištolja za vruće lijepljenje. Kad se ljepilo osuši, djeca na bijeloj podlozi flomasterima za tekstil crtaju "ristanc" (školicu)

Na taj način se djeca upoznaju s igrom koju su seniori mentori igrali u djetinjstvu. Djeca upoznaju ovu igru u praksi.



1. "Ristanc (SLO)/Školica (HR)"

Za završetak ove radionice djeca uz pomoć mentora postavljaju držač za didaktičku ploču na gornji rub ploče (za to koriste dio starog pojasa od čvrste tkanine - dužine cca 10 cm). Držač je pričvršćen vijkom.



Na trećoj radionici djeca, uz podršku mentora i odgajatelja, prividno dijele gornje dvije trećine didaktičke ploče na 6 jednakih polja. Na ovoj radionici ploča je opremljena elementima za sljedeće zadatke:

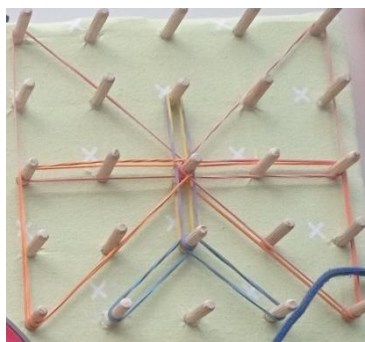
- Upotrebu elastičnih gumica za domaćinstvo uz pomoć kojih se oblikuju uzorci s kartica.
- Postavljanje plastičnih čepova prema slijedu boja s kartice.

Za zadatak s gubicama mentori, iscrtavaju 25 točaka u gornjem desnom polju, označavajući gdje je potrebno umetnuti drvene čavlice. Nakon toga djeca nasumično stavljaju elastične gumice za domaćinstvo na njih.

Za zadatak s plastičnim čepovima potrebno je 12 plastičnih čepova (preporučamo korištenje plastičnih čepova koji se koriste na pakiranju šlaga). Djeca lijepe 12 donjih dijelova čepova (kao što je prikazano na slici) na lijevo gornje polje uz pomoć pištoljs za vruće lijepljenje). Gornje dijelove plastičnih čepova djeca ukrašavaju pamučnim materijalom ili filcom različitih boja (2x crvena, 2x žuta, 2x zelena, 2x ljubičasta, 2x plava i 2x ružičasta). Potrebno je izrezati 12 krugova od pamučnog materijala ili filca kako bi odgovarali širini čepova. Krugovi u boji, pištoljem za vruće lijepljenje, lijepe se na gornju površinu čepova.

Kako bi djeci približili kulturnu baštinu i omogućili im da kroz igru upoznaju lokalni okoliš, čepove se može ukrasiti raznim motivima, na primjer Jesenice imaju bogatu tradiciju metaloprerađivačke industrije, koja je i danas vidljiva u lokalnom okruženju, pa se čepovi mogu ukrasiti slikom dimnjaka koji je još uvijek vidljiv u gradu ili drugim motivima.

Na kraju susreta djeca testiraju igru s elementima na didaktičkoj ploči. Na taj će ih se način motivirati za sudjelovanje u izradi didaktičke ploče.



Četvrta radionica ima za cilj izradu elemenata za sljedeće zadatke:

- Vezanje vezica.
- Zakopčavanje / otkopčavanje patentnog zatvarača bez pomoći drugih.

Otkopčan patent zatvarač (cca. 15 cm) učvrstiti na dasku pištoljem za vruće lijepljenje. Potrebno je zalijepiti samo gornji dio (kraj) patentnog zatvarača, na dasku. Pri tome je potrebno paziti da oba dijela patentnog zatvarača budu zalijepljena dovoljno blizu da se patent zatvarač može zakopčati. Nakon što se ljepilo osuši, zatvarač se može ukrasiti uz pomoć ukrasnih kamenčića, plastičnih očiju i tome slično. Zatvarač se može pričvrstiti na dasku (također samo na gornji dio patentnog zatvarača) vijcima.



Za zadatak vezanja vezica potrebni su nam uzorci 2 stopala od filca. Uzorak stopala nacrtan na A4 listu kopira se na filc. Na gornjem sloju filca potrebno je probušiti 8 rupa škarama ili uz pomoć majstorskog skalpela (razmak između rupa trebao bi biti otprilike isti kao na cipeli - kao što pokazuje primjer). Kroz rupice je potrebno provući vezice (mogu se koristiti stare vezice ili



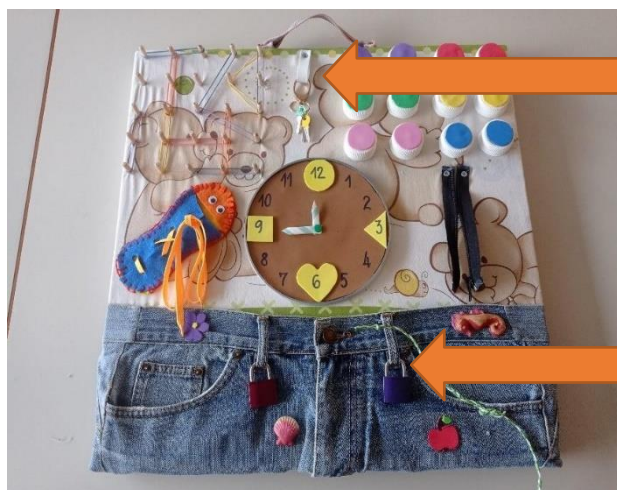
neka druga vrsta užadi ili špage). Zatim se spajaju donji i gornji sloj stopala (mogu se šivati ili lijepiti pištoljem za vruće lijepljenje). Stopalo se također može ukrasiti (koristeći plastične oči).

Također, na ovoj se radionici djeca potiču na igru s ovim elementom didaktičke ploče i da ga koriste.

Na posljednjoj radionici djeca uz podršku mentora izrađuju elemente za sljedeće zadatke:

- Traženje ključa koji otključava lijevi/desni lokot u dva pokušaja.
- Postavljanje kazaljki na sat; umjesto brojeva možda se koristiti karte različitih zemalja.

Kako bi u didaktičku igru uključili element "sreće", didaktičku ploču je potrebno opremiti s dva stara lokota (različite boje – moguće ih je obojiti). Potrebno je postaviti lokote na dvije omče remena na hlačama. Kako bi djeci ovaj dio zadatka bio zanimljiviji, gornje srednje polje (na didaktičkoj ploči) opremljeno je privjeskom za karabin s ključevima. Potrebno je objesiti 3 ključa na privjesak (2 koji otvaraju lokot i jedan koji ga ne otvara). Privjesak treba staviti na ploču na taj način, da se može ukloniti. Za privjesak karabina potrebno je koristiti remen od pjenaste gume duljine 8 cm i širine 1,5 cm. Privjesak se može pričvrstiti pištoljem za vruće lijepljenje ili uz pomoć vijka.



Posljednja radionica je posvećena i izradi "sata". Za izradu se koristi:



- Plastični poklopac okrugle kutije (npr. kutije za slatkiše)
- Pjenastu gumu (npr. plave boje) - promjer kruga mora biti isti kao i unutarnja strana plastičnog poklopca.
- Flomaster (za pisanje brojeva).
- Pjenasta guma za izradu četiri geometrijska oblika (krug, trokut, pravokutnik i kvadrat) – koristi se za brojeve 3, 6, 9 i 12.
- Pribadača.
- Dvije papirnate slamke – za kazaljke na satu.)

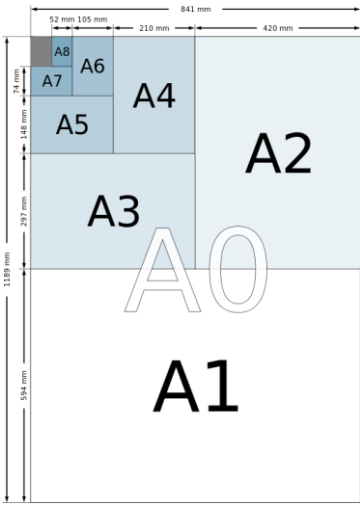
Za posljednju radionicu planirano je završno ukrašavanje didaktičke ploče (npr. dječji motivi se izrezuju iz pjenaste gume i postavljaju na didaktičku ploču pištoljem za vruće lijepljenje). Na posljednjem susretu posebna se pozornost posvećuje igri s didaktičkom pločom.

Budući da djeca ove dobne skupine još ne znaju gledati na sat, ovaj element ploče može se koristiti za upoznavanje različitih zemalja. Mentori lijepe karte pojedinih zemalja na mjesta gdje stoje brojevi 12, 3, 6 i 9. Kada djeca pomiču kazaljke na satu npr. na karti Slovenije mentor s djecom dijeli važne karakteristike ove zemlje.

Pravila igre

Odvezivanje užadi na kojima vise špilovi karata. Karte je potrebno dobro izmiješati i postaviti na hrpu. Djeca se posjedaju u krug oko didaktičke ploče. Brojalicom se određuje koje će dijete započeti igru. Dijete koje je slijedeće na redu na igru je ono koje sjedi s lijeve strane djeteta koje je započelo igru. Zadatak svakog djeteta je uzeti karticu s hrpe i uz podršku mentora izvršiti zadatak koji je prikazan na kartici. Budući da se određene karte ponavljaju, (na primjer kartica s uputom o vezanju vezica za cipele) – na kraju zadatka je potrebno paziti da se elementi didaktičke ploče vrate u prvobitno stanje. Nakon izvršenih zadataka mentor stavlja već iskorištene karte na hrpu „izvršeno“. Didaktička igra završava kada više nema karata u hrpi.

3.1.3 Proizvodi i materijali potrebni za proizvodnju

Materijal/alat	Slika	Broj komada
Drvena ploča		1 (0,5 x 0,5) širina 2 cm
A4 tvrdi papir		5
Kopije kartica	• Karte za čepove u boji • Karte za uzorke koji se kreiraju uz pomoć elastičnih gumica • Karte za ostale zadatke na didaktičkoj ploči	1 1 1

Ljepilo		1
Škare za papir i tekstil		2
Uređaj i prozirni papir za plastificiranje		1 uređaj 5 papira za plastificiranje
Posteljina (tekstil s dječjim motivima) - korištena		1m x 1m
Pištolf za vruće ljepilo umeci za pištolf za vruće ljepilo		2 x pištolja 15 x umetaka
Traperice za odrasle - korištene		1 par

Uredska bušilica za papir		1
Vezice za cipele		1
Bijela tkanina - korištena		1m x 1m

Flomasteri/marker za
tekstil (crni, ružičasti i
plavi)



3 (svaka boja 1x)

Električna bušilica		1 električna bušilica
Ručna pila za drvo		1
Vijak za drvo (1cm)		6

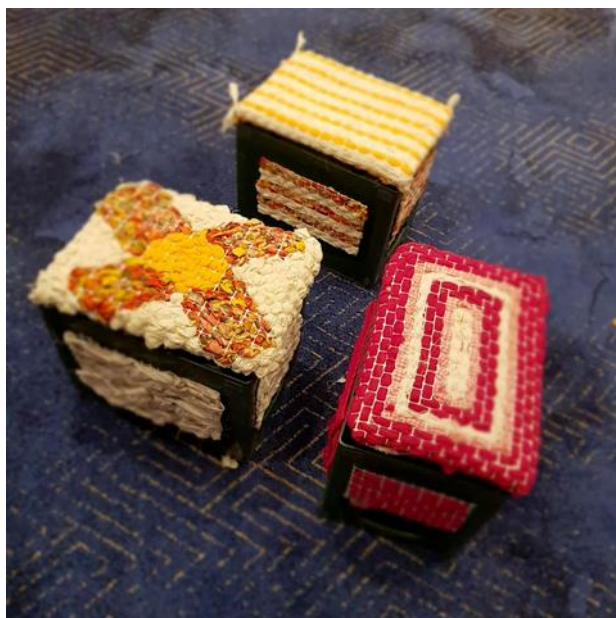
Remen za oko struka od čvrstog materijala – korišten (ponovna upotreba)		1
Čavli		30
Čekić		1
Elastične gumice		40
Kapice za šlag - višekratne		14
A4 filc (crveni, plavi, žuti, zeleni, ljubičasti, ružičasti)		2 x 6 boje

Zatvarač 15 cm		1
Plastične oči		10
Ukrasni kamenčiči		10
Vezice za cipele – korištene (ponovna upotreba)		1

Šivaća igla		1
Vuna za heklanje (0,5m) - bijela		1
Mala brava s ključem – korištena (ponovna upotreba)		2
Ključ koji ne odgovara bravi		1

Privjesak karabinjer – korišten (ponovna upotreba)		1
A4 pjenasta guma – (različitih boja)		3
Plastični poklopac okrugle kutije (promjera cca 10 cm) - za višekratnu upotrebu		1
Pribadače – čavlići za pluto		1
Papirnata slamčica - korištena		2

3.2. Višegeneracijska aktivnost - Prenamijena plastične ambalaže u šareni tabure



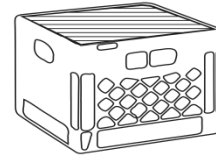
3.2.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti

Cilj višegeneracijskog programa je razviti svijest o prenamjeni pronađenih predmeta u funkcionalan šareni namještaj.

Šarena stolica - tabure inspirirana je održivim (zelenim) dizajnerskim tehnikama koje prenamjenjuju otpadne materijale iz u našeg lokalnog reciklažnog centra ili u našeg doma. Djeca će uz podršku seniora mentora izraditi šareni tabure. Poboľjšat će svoje vještine timske rada slijedeći upute korak po korak i naučiti tradicionalne tehnike tkanja tkanina kako bi stvorili jastuk za svoj tabure. Tim (seniori i djeca) vježbat će rješavanje problema, koordinaciju oko-ruka, uvidjeti vrijednost stvaranja funkcionalnih predmeta od otpada i upoznati uzorke jednostavnog tkanja.

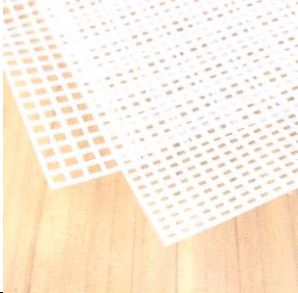
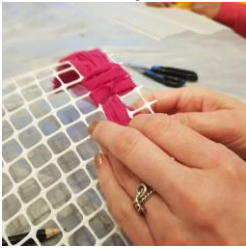
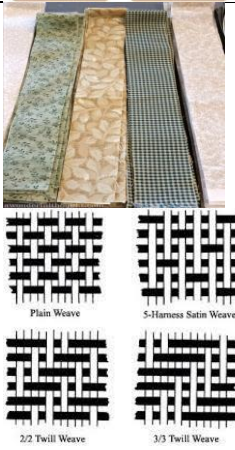
3.2.2. Opis izrade

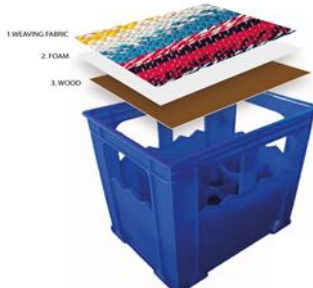
Metode motivacije: Prikaz različitih vrsta proizvoda kao rezultat tkanja i recikliranja (tkane torbice, reciklirana plastika).



3.2.3. Products and materials needed for manufacturing

KORAK	CRTEŽ	OPIS IZRADE	MATERIJALI I ALATI	UPUTE
1.		Plastični sanduci za piće - gajbe (obično se nalaze odjelu za recikliranje u supermarketu) ili kante za boje ili plastični lonac za cvijeće	  	Uzmite materijale iz mjesta za reciklažu u lokalnom supermarketu.
2.		Reciklirani debeli karton		Izmjerite gornji dio Pronađite karton dovoljno deo i stabilan (3-4 mm debljine) ili zalijepite više ormarića zajedno kako biste postigli tvrdi površinu.

3.		Plastične ploče s kvadratnom mrežom (kvadrati od 2-3 cm) (rola do 2 metra)		Soft Square plastična mreža iz DIY trgovine. Izrežite kvadrate 15 x 15 cm.
4.		Napravite alat za tkanje.		Drvene sladoleda mogu se koristiti kao alat za tkanje tako da se napravi rupa.
5.		Ostaci tkanine od mekog materijala (različite boje) (ostaci iz lokalne šivaće radnje) 		Izrežite komadiće tkanine na vrpce od 3-4 cm. Počnite tkati kako biste popunili sve kvadrate.
6.		Svako dijete napravi kvadrat. Grupni rad na povezivanju svih kvadrata uz pomoć starijeg mentora.		

7.		Presvlake ili rukotvorine pjene debljine 6cm Ili Stari jastuci		Izrežite komad pjene i prilagodite veličinu za korištenje kao jastuk.
8.		Sastavljanje		1. sloj: Položite tkaninu s valovima na stol tako da vidite stražnju stranu. 2. sloj: Na vrh položite pjenasti kvadrat. 3. sloj: Na vrh stavite debeli papirni kartonski kvadrat. Pištoljem za klamanje počnite vrlo čvrsto spajati sve kutove i strane tkanine.
9.		Završno		Okrenite svoj izrađeni jastuk i stavite ga na vrh sanduka.
10.		Povežite jastuk na stolicu tako što ćete vezati komade tkanine.		

3.3. Višegeneracijska djelatnost - Kućice za ptice i hranilice za ptice, hotel za solitarne pčele



3.3.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti

Ovaj višegeneracijski program pruža mogućnosti za cjeloživotno učenje i razmjenu znanja i iskustva među generacijama. Drugi LTT hrvatski lokalni plan usmjeren je na važnost prirodne baštine, na ptice i solitarne pčele. Ptice se obično nalaze u svakom okolišu, a pčele su iznimno važne za oprašivanje. Obje te vrste inspirirale su nas svojim izgledom, sposobnošću letenja, komunikacijskim sposobnostima i načinom života. Izradom kućica za ptice, hranilica i hotela za solitarne pčele nastojat ćemo razviti interes djece i starijih za prirodu. Želimo

naglasiti veliku ulogu pčela i ptica u prirodi te naučiti djecu kako se brinuti o pčelama i pticama. Tijekom izrade kućica za ptice i hranilica za ptice, kao i hotela za kukce i solitarne pčele, djeca će razvijati finu motoriku, naučit će se koristiti alatima i na praktičan način koristiti otpadni materijal. Također će razvijati kreativnost i interes za održivi razvoj te prirodu i njezino očuvanje. Stariji će također razvijati svoje komunikacijske vještine s djecom, kreativnost i znanje o održivom razvoju. Korištenjem otpadnih materijala za pomoć pticama i pčelama nastojimo stvoriti dvostruki utjecaj na prirodu ponovnim korištenjem otpadnog materijala i brigom o pčelama i pticama. Kroz ovaj plan će se pokazati koliko su pčele i ptice važne za poljoprivredu poplavnog područja i biološku raznolikost rijeke Drave. Podravina (kraj uz rijeku Dravu) je u zemlji poznata po poljoprivredi i rijeci Dravi - našoj najvažnijoj prirodnoj baštini. Dolina rijeke Drave poznata je kao "Europska Amazona" sa svojih dobro očuvanih trinaest zaštićenih područja duž regije Mura-Drava-Dunav – temelj za Rezervat biosfere koji je proglasio UNESCO. <http://www.amazon-of-europe.com/en/biosphere-reserve/>. Ovo područje obiluje zaštićenim pticama, poput male čigre, bregunice, vodomara i drugih ptica.





Solitarne pčele su važni kukci. Njihova se važnost uglavnom zanemaruje. Postoji preko dvjesto vrsta solitarnih pčela, a kako im i samo ime govori, žive isto, iako se često gnijezde jedna uz drugu. Ne daju med, nemaju matice i ne žive u košnicama. Žive same i polažu jaja u rupe (nadajmo se naš pčelinji hotel). One postaju aktivne ranije od drugih pčela i daleko su bolji oprašivači od ostalih pčela. Zbog svoje rane proljetne aktivnosti, oprašuju se rani cvjetovi i

cvjetovi voća. Druge pčele izbjegavaju određene cvjetove voća, poput krušaka, zbog njihovog neugodnog mirisa. Stoga su solitarne pčele jedni od najvažnijih kukaca u svakom voćnjaku.

Koristeći drvo i Tetra Pak materijale za pakiranje, cilj nam je smanjiti upotrebu plastičnih materijala i pokazati kako ponovno koristiti predmete poput paleta, naplavnog drva, odbačenih dasaka itd. Kada smo razmišljali o tradicionalnom elementu u našem planu, došli smo do ideja korištenja tipičnog ukrasa licitarskih „Licitarskih” srca, čija je izrada nematerijalna baština Hrvatske. Ovaj uzorak koristit ćemo na krovčićima hranilica za ptice.



3.3.2. Opis izrade

Na prvom susretu s djecom predstavlja se program tako što im se prikazuje prezentacija o pticama i pčelama i njihovoj važnosti za prirodu. Uz pomoć slikovnice i plakata pokušati će se razviti njihova empatija prema pčelama i pticama te ih motivirati da pomognu prirodi. Djeca vole priče. Svaka zemlja ima svoje priče, ali evo nekoliko slikovnica koje mogu pomoći.

Hall Kirsten "Story About Bees" <https://www.goodreads.com/book/show/36373565-the-honeybee>. Catherine Jacob/Lucy Flaming <https://www.amazon.co.uk/Betsy-Buglove-Saves-Bees-PB/dp/0702305669> U Hrvatskoj se mogu pronaći slikovnice pod naslovima "Priča o pčelama" i "Ela spašava pčele". Prikladna slikovnica o pticama je "Ptičice ne mogu disati".

Prijedlog izrade:

1. Hranilice za ptice od Tetra Paka
2. Kućica za ptice od naplavnog ili drugog otpadnog drveta, eventualno drvenih paleta
3. Hotel za solitarne pčele

Djeca rade u grupama. Idealna dob djece je 5-6 godina, iako je ova aktivnost prikladna i za djecu mlađe uz male prilagodbe. Jedna grupa izrađuje kućicu za ptice, druga hranilice za ptice od Tetra Paka, dok treća izrađuje hotel za kukce i solitarne pčele. Svaka grupa mora biti podijeljena u nekoliko manjih grupa, unutar koje sudionici imaju različite manje zadatke. Tijekom radionice svaka skupina djece pili, brusi, reže, crta, oslikava uz pomoć seniora mentora, odgajatelja i edukatora odraslih.

KAKO IZRADITI HRANILICE ZA PTICE OD TETRA PAK-a

Za izgradnju hranilica za ptice dovoljno je vidjeti sliku. Možete koristiti Tetra Pack od 1 litre od 1 mlijeka ili soka. Uz malu pomoć odraslih treba izrezati stranice iz kutije. Sljedeći korak je osušiti unutrašnjost posude ako je mokra ili vlažna.



Na kutiji Tetra Paka potrebno je izrezati prozore na dvije strane. Dio prozora je potrebno prilagoditi škarama. Umetnuti drveni štap za roštilj u podnožje prozora. Provući uže kroz poklopac Tetra Packa kao što je prikazano na slici. Postaviti Tetra Pack na zaštićenu površinu i obojiti akrilnim bojama po želji. Provjeriti je li akrilna boja prikladna za ove materijale. Neke se boje ne primaju dobro na površinu Tetra Pack materijala. Probušiti rupu na vrhu sa svake strane Tetra Packa čavlom ili odvijačem. Provući komad pređe ili špage kroz Tetra Pack i zavezati na vrhu kako bi ga mogli objesiti na drvo. Pronaći savršeno mjesto za promatranje ptica. Napuniti hranilicu za ptice sjemenkama za ptice i pričekati da ptice dođu.

KAKO IZRADITI DRVENU KUĆU ZA PTICE



Za izgradnju kućice za ptice (kutije za gnijezdo) potrebna je drvena paleta. Treba odvojiti daske od palete.

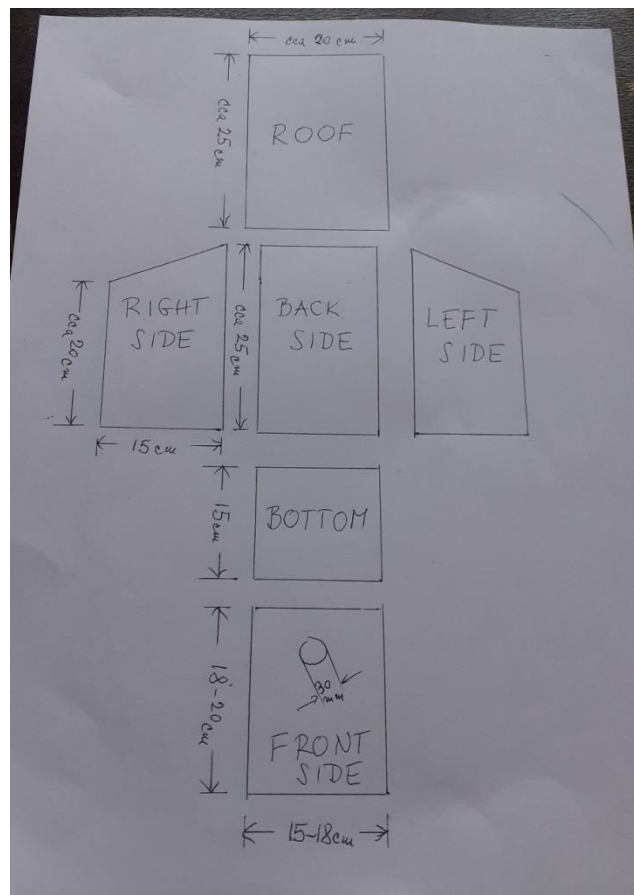
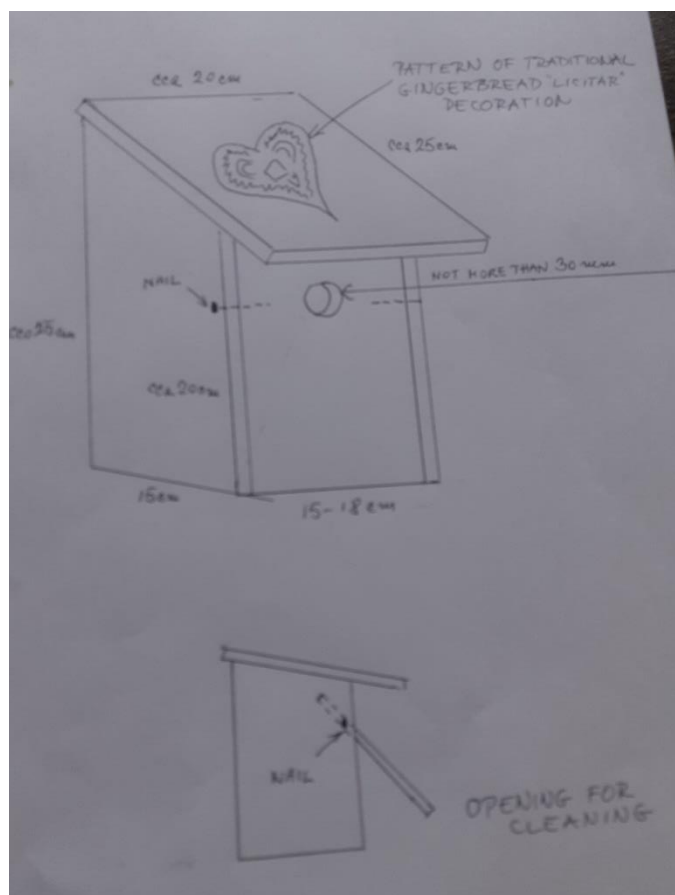
Nakon čega se trebaju slijediti upute na crtežu. Ispiliti tri ploče dimenzija 25 cm X 15 cm. Za bočne daske, jednu stranu (lijevu ili desnu) treba nagnuti za 5 cm. Jednu dasku je potrebno ispiliti na dužinu od 20 cm. Izbušiti rupu od 30 mm u toj ploči. Za krov je potrebno ispiliti dasku širine 20 cm i duljine 25 cm. Dimenzije dna su 15 cm X 15-18 cm. Ispolirati rubove ispiljenih dasaka. Spojiti ploče jedna s drugom čavlima i vijcima. Povezati krov kuće s bazom s dvije šarke.

Važno! Nikada nemojte bušiti rupu širu od 30 mm ako želite privući ptice pjevice. Šire rupe privući će veće ptice.

Neka krov visi malo preko ruba kuće kako biste ga zaštilili od kiše.

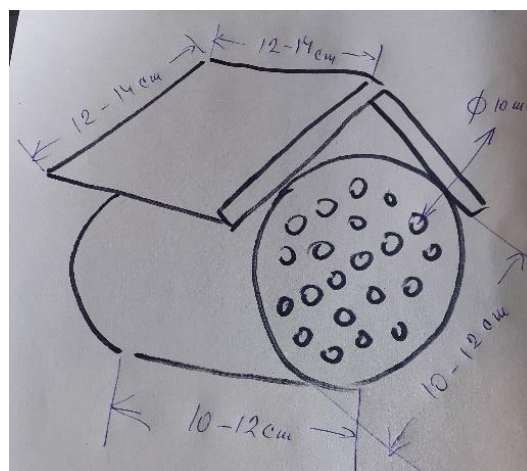
Mjere su okvirne i mogu se prilagoditi dostupnom drvnom otpadu. Manji ili uži komadi mogu se spojiti čavlima uz pomoć dodatnih komada drva, u našem slučaju drvenih paleta.

PLAN IZRADE



Upozorenje! Tijekom bušenja, rezanja i drugih opasnih aktivnosti koristite zaštitu i pazite da se ne ozlijedite. Drvena prašina može uzrokovati potencijalne zdravstvene probleme jer se čestice drva kod procesa brušenja i rezanja prenose zrakom. Udisanje ovih čestica može uzrokovati alergijske respiratorne simptome, stoga se preporučuje nošenje zaštitne maske kako bi se izbjegao rizik od udisanja. Ne zaboravite koristiti netoksične boje na bazi vode. Konačno, pronađite pravo mjesto pogodno za smještaj kućice za ptice. U idealnom slučaju, to bi bilo ispod krošnje stabla ili visoko na zidu zgrade, daleko od znatiželjnih mačaka i drugih grabežljivaca. Kućica za ptice mora biti najmanje tri metra od tla, okrenuta negdje između sjevera i istoka kako ne bi bilo prevruće ili mokro. Važno je izbjegavati izlaganje izravnom sunčevom svjetlu i ne stavljati iznad vrata ili uz često korištenu stazu.

KAKO IZRADITI HOTEL ZA SOLITARNE PČELE



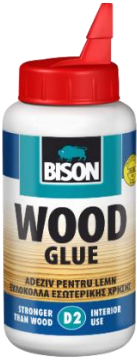
Uzmite drvenu dasku s palete i ispilite dva komada visine 12-14 cm i širine 12-14 cm. Uzmite manji panj duljine 10-12 cm. Uz pomoć električne bušilice izbušite rupu kroz duljine puža za panjeve. Napravite krov i pričvrstite ga na panj čavlima. Ovaj zadatak obavlja kvalificirana odrasla osoba. Djeca mogu "pomoći" držeći starijeg za ruku. Djeca mogu udarati čekićem u čavao, a stariji ih trebaju nadgledati tijekom aktivnosti.

3.3.3. Proizvodi i materijali potrebni za izradu

Oruđe		Broj komada
Kartonske kutije za mlijeko/sok uski Tetra Pak		10
Drvene palete	ili	2 palete

		
Akrilne boje: crvena, žuta, bijela i zelena;		60 ml od svake boje
Kistovi različitih veličina		6
Čekić		4
kliješta za vađenje čavala		2
pila za drvo s malim zupcima		4

Električna bušilica		1
Čavli dužine 5 cm		0,5 kg
vijci za drvo dužine cca 5 cm		100 komada
Metar na izvlačenje		2
Ravnalo		2

Škare		4
Skalpel majstorski		2
Konop – tanji		1
pištolj za vruće ljepljenje, ljepljivi umetak za pištolj za vruće ljepljenje		1
Stolarska olovka		3
Drveno ljepilo		0,5l

Drveni štapići za roštilj, dužine 20 cm	 Store No: 130526	1 paket
Brusni papir za drvo K 120, K 180 u K 220		8 listova svake granulacije
Zaštitna maska		5
Sigurnosne naočale		5

3.4. Višegeneracijska aktivnost - Ginjol lutka

3.4.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti

Cilj višegeneracijskog programa je razvijanje manualnih i mentalnih sposobnosti djeteta.

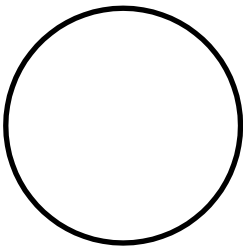
Od raznih otpadnih materijala izradit će se ginjol lutka. Djeca će lutku izraditi uz pomoć seniora mentora. Moći će to napraviti pojedinačno ili u grupi. Pri grupnoj izradi naučiti će se timskom radu, toleranciji i podjeli rada.

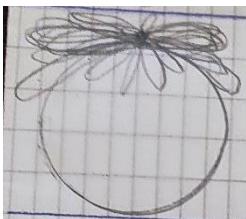
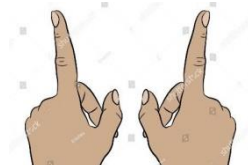
Naučit će o različitim vrstama otpadnih materijala (različiti tekstil, pjene, vuna, čaše za plastične boce,...) koje su u prošlosti koristili za izradu lutaka te važnost ponovne upotrebe za očuvanje okoliša.

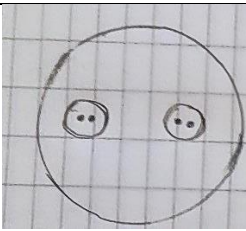
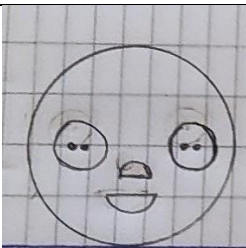
Prilikom izrade ginjol lutke djeca će se upoznati sa svakom pojedinom radnom operacijom potrebnom za njezinu izradu. Uz pomoć šablona izrezat će komponente ginjol lutke. Na lutku će moći šivati ili lijepiti različite materijale. Haljina lutke će biti oslikana različitim oblicima kako bi se stvorio uzorak. Ujedno će djeca razvijati ručnu spretnost, preciznost, jačati kreativnost, maštu i učiti o raznim alatima. Razmišljajući o broju ušivenih gumbića, vrpce i otisnutih oblika, ojačat će svoje matematičke vještine.

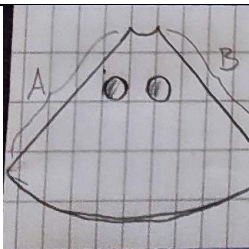
Igrajući se ginjol lutkama djeca će se moći uroniti u različite uloge i igrati priče iz lokalnog okruženja ili kreirati vlastite. Igranjem uloga jačat će pravilan i glasan izgovor glasova, slogova, pratiti ritam teksta i jačati samopouzdanje.

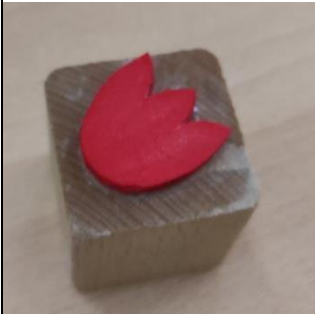
3.4.2. Opis izrade

DAN	KORAK	CRTANJE	OPIS IZRADE	MATERIJALI I ALATI	INSTRUCTIONS
DAN 1	1.		Glava od spužve: Krug od spužve dijagonale 6 cm	2cm debela stara spužva (na primjer iz starog dječjeg krevetića)	- Nacrtajte krug promjera 6 cm na karton i zatim pomoću kartonske šablone nacrtajte krug na spužvi. - Irežite krug od pjene.

				 • Otpadni karton • flomaster • Škare	
2.		Prva opcija izrade kose: Kosa: rad u paru motajući vunu oko dva kažiprsta	• Vuna • Škare • Pištolj za vruće lijepljenje	• Dijete namata pređu oko lijevog i desnog kažiprsta drugog djeteta.  • Povežite na sredini.  • Pištoljem za vruće lijepljenje zalijepite krug od pjene. • Odrežite na željenu duljinu i škarama oblikujte lijepu frizuru.	

					
			Druga opcija izrade kose: priprema tekstilnih traka škarama	• Tekstil • Škare • Pištolj za vruće lijepljenje	• Dijete reže tekstil na trake širine 2-3 cm. • Pištoljem za vruće lijepljenje zalijepite krug od pjene. • Odrežite na željenu duljinu i škarama oblikujte lijepu frizuru.
DAN 2	3.		Oči	• Stara dugmad • Pištolj za vruće ljepilo • Igla i konac ili • Marker/flomaster/gel olovka	• Zalijepite ili prišijte gumbe na lice lutke za oči. ili • Lutki flomasterom nacrtajte oči
	4.		Nos, usta	Meka gumirana spužva »Moosgumm« • Tekuće ljepilo • Olovka •	• Iscrtaj nos i usta na površini meke gumirane spužve i obreži

				- Škarice za rezanje noktiju ili - Gel olovka /flomaster /marker	- Zalijepi na lutkino lice ili - Nacrtaj lutkine oči i nos uz pomoć gel olovke/ flomastera ili markera
	5.		Haljina izrađena od korištene tkanine	- Ostaci tkanine (na primjer od stare majjice, kože, trake, ...) - Kartonska šablona - Škare	- Napravite kartonsku šablonu za haljinu kao što se vidi na slici. - Stavite šablonu na tkaninu, nacrtajte i režite duž linija. (2 komada) - Izrežite i rupe za dva prsta na prednjem dijelu).
DAN 3	6.	 	Pečatiranje/ štancanje tkanine	- Boje tekstila - Pečat: npr.: stari flomasteri s neakvim uzorkom na kapičama ili - Meka pjenasta guma (Moosgummi) - Kocke za građenje igračaka (drvene ili plastične, veličine približno 5 x 5 cm) ili bilo koji stari na drvenu	- Ukрасite tkaninu uz pomoć pečatića i bojama tekstila. - ŽIGOVI/PEČATI: Za pečatiranje možete koristiti čepove starih markera ili možete izraditi pečat koristeći mekanu gumiranu spužvu (Moosgummi), izrežite željeni oblik i zalijepite ga na drvenu ili 

			Uzorci za crtanje (starija djeca)	kockicu koja može biti iskorištena kao pečat. Glačalo	plastičnu kockicu 
			Dodavanje detalja	- Boje za tekstil - Kistovi - Flomasteri za tkaninu	- Na tekstilu možete crtati crteže flomasterima ili bojama za tekstil  - Ukрасite tkaninu biserima, dugmadi i ostalim dodacima koje zalijepite pištoljem za vruće lijepljenje

DAN 4	7.		Šivanje Sastavljanje lutke	• Igla • Konac • Pištolj za vruće lijepljenje • Uredska bušilica za papir • Vuna	• Zašijte tkaninu jednostavnim bodom duž rubova. (starija djeca) • Uredskom bušilicom za papir napravite rupe duž rubova. Prepletite rupe s vunom za šivanje tkanine. (5 godina) • Zalijepite tkaninu pištoljem za vruće lijepljenje duž rubova. (3 – 4 godine) • Napravite rez na dnu glave za kažiprst. • Pričvrstite haljinu na glavu (zašijte ili zalijepite). • Provucite ruku kroz haljinu i pomoću kažiprsta kontrolirajte glavu. • Provucite palac i srednji prst kroz rupe na
-------------------------	-----------	---	--	--	--

					haljini u stranu
DAN 5	8.		Animiranje ginjol lutke	- Ginjol lutke - Potrebni drugi rekviziti	Prijedlozi: Lutka može djecu naučiti novoj pjesmi (iz lokalne baštine) Djeca mogu komunicirati s lutkom na različite načine, npr. osnovna komunikacija, raspravljati o različitim temama, dijeliti tajne Ako se napravi nekoliko ginjol lutaka, djeca mogu uprizoriti i izraditi priču.

3.4.4. Proizvodi i materijali potrebni za izradu

- stara spužva, cca. 2cm debljine (npr.: od krevetića u vrtiću) – 2x



- Meka gumirana spužva (»Moosgummi«) – 2 pakiranja



kunstmark.de



- Otpadni karton – 5 listova A4 ili slično

- Flomasteri – 2 pakiranja



- Olovke – 5X
- Dječje škarike – 5x

- Male škare za rezanje noktiju za precizno rezanje – 2X





- Vuna – 5 vrsta, različite boje

- Pištolj za vruće lijepljenje – 2 komada
- Umeći / mine za pištolj za vruće lijepljenje



- Stara dugmad - onoliko koliko ih možete pronaći ... ne manje od 20 komada

- Konac za šivanje (preferirano bijele boje, moguće crne i bilo koje druge boje)



- Igle za šivanje – 5x



- Otpadna tkanina (npr. stare majice, koža, vrpce, tkanina...)



- Boja za tekstil (različite boje)
- Kocke za građenje - igračka (drvene ili plastične, veličine cca 5 x 5 cm) ili bilo koje stare drvene kocke koji se mogu koristiti kao pečat.



- Glačalo



3.5. Višegeneracijska aktivnost - Likovi od rola toaletnog papira

3.5.1. Cilj i svrha višegeneracijske aktivnosti

Cilj višegeneracijskog programa je razvijanje manualnih i mentalnih sposobnosti djeteta.

Predmeti će se izrađivati od raznih kartonskih otpadnih materijala. Djeca će izrađivati rukotvorine uz pomoć seniora mentora. Pritom će unaprijediti svoje timske radne vještine i upoznati različite vrste otpadnih materijala od kojih se mogu napraviti različite korisne stvari. To će poboljšati dječju kreativnost i kritičko mišljenje.

Igrajući se s likovima načinjenim od rola toalet papira, djeca će stvarati različite likove/životinje iz različitih bajki. Ako djeca izrađuju životinje, mogu se poigrati tako da oponašaju glasanje tih životinja, budući da se glasanje životinja u različitim kulturama interpretira različito, vrlo je zanimljivo igrati ovu igru u multikulturalnoj skupini. Osim toga, djeca će izrađivati svoje nacionalne životinje i prisjećati se priča o njima. (Na primjer, nacionalna životinja Estonije je vuk). Osim životinja, djeca mogu stvoriti sve likove iz bajke, a zatim napraviti kazalište, ispričati ovu bajku, kreirati video animaciju uz pomoć stop motion aplikacije itd.

Osim toga tijekom različitih blagdana korištenjem ove strategije možete izrađivati prigodne igračke, na primjer novogodišnje, božićne itd... Osim životinja, možete izrađivati i likove osoba, djece.

3.5.2. Opis izrade

KORAK	CRTANJE	OPIS IZRADE	MATERIJALI ALATI	UPUTE
1.		Najprije je potrebna rola toaletnog papira. Moguće je to izraditi i od starog čvrstog papira/kartona.		Potrebno je 5-6 rola toaletnog papira, onoliko životinja/igračaka koje želimo napraviti. U slučaju da nemamo rolu toaletnog papira možemo koristiti tvrdi papir/karton za izradu istog oblika. N.B. preporuča se prikupljanje rola toaletnog papira.

2.		Šareni papiri i markeri	 	Ovisno o tome koju životinju želimo kreirati, trebat će nam različiti šareni papiri.  
3.		Oči	• Stara dugmad • Ljepilo • Konac i igle	· Zalijepite ili prišijte dugmad koja služi kao oči na licu lutke. Moguće je također i nacrtati oči na bijelom papiru te ih zalijepiti na lutku.
4.		Nos, usta ...		· Nacrtajte nos i usta izravno na papir. Ruke, rep, noge, trbuh i dr. utiskujemo na papir koji se oblikuje i lijepi na role toaletnog papira. Kako će se to točno izvesti ovisi o papiru i dječjoj mašti.

5.		Za kosu/ bradu koristimo vatu za punjenje Za ukrašavanje kostimo staru tkaninu poput trapera i slično.		Zalijepi vatu za punjenje.
----	--	--	--	----------------------------

3.5.3. Proizvodi i materijali potrebni za izradu

- Kolaž papiri, markeri, role toaletnog papira ili karton.



- Role toaletnog papira ili karton. 20 komada.



- Stara šarena dugmad. 30-50 komada
- Malena dugmad za oči.

- Škare

- Bijela vata za punjenje 2 paketa

- Ljepilo

•Ostaci tkanina (npr. stare majice, koža, vrpce, krpe...)